

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędów, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section „Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the **retail sale** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets),
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agencji, aukcjoneryzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

6. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Universal stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption and also often purchased non-foodstuff goods, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

Shops include public pharmacies.

6. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and takeout consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

7. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielnice detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

8. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

9. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

7. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

8. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

9. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons

TABL. 1(268). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)***RETAIL SALES (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	25674,9	37065,0	48173,7	48682,3	T O T A L in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					
w milionach złotych	6928,3	15531,4	21772,7	22972,9	Of which in trade enterprises ^a :
w %	27,0	41,9	45,2	47,2	in million zlotys
Na 1 mieszkańca w zł	8883	12709	16563	16756	Per capita in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2(269). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)***RETAIL SALES BY GROUPS ^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	12097,8	22726,3	30874,9	31100,0	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	81,2	85,0	89,2	94,2	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	29,1	29,2	31,5	30,9	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	5,6	5,3	4,6	4,7	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	46,5	50,5	53,1	58,6	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	18,8	15,0	10,8	5,8	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3(270). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH ^a (ceny bieżące)***WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES ^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	20902,1	33584,0	39703,1	42257,6	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe	9,7	8,2	4,8	7,0	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	5,0	3,5	0,9	2,0	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	85,3	88,3	94,3	91,0	Non-foodstuffs goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4(271). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW ^a**

Stan w dniu 31 XII

*SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS AND PETROL STATIONS ^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sklepy	27438	27572	26463	27837	T O T A L
Domy towarowe	8	5	5	6	Department stores
Domy handlowe	35	19	13	13	Trade stores
Supermarkety	209	377	599	626	Supermarkets
Hipermarkety	38	57	53	53	Hypermarkets
Sklepy powszechne	468	477	380	371	Universal stores
Sklepy wyspecjalizowane	1349	2465	2460	2662	Specialized stores
Pozostałe sklepy ^b	25331	24172	22953	24106	Other shops ^b
Stacje paliw	708	590	509	618	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 319. Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 8 on page 319. According to location of shop/petrol station. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5(272). **GASTRONOMIA**^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	779	1219	1481	1582	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	357	414	456	491	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	824934	1726105	2604246	2862764	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	705571	1536657	2385851	2608736	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	70198	110735	135333	144480	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6(273). **MAGAZYNY HANDLOWE**^a
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	2132	1648	1431	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1206,6	1661,8	1371,3	storage area in thous. m ²
Magazyny zadaszone:				Roofed warehouses:
liczba	165	293	330	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	63,3	247,7	243,2	storage area in thous. m ²
Place składowe:				Storage sites:
liczba	453	402	376	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1321,2	1170,5	1498,1	storage area in thous. m ²
Silosi i zbiorniki:				Silos and reservoirs:
liczba	939	519	482	number
pojemność w dam ³	188,7	977,6	221,4	capacity in dam ³

a Hurtu i rozdziałcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7(274). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	160	149	144	146	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	152	143	142	143	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	874,9	855,8	839,9	839,3	area in thous. m ²
w tym sprzedażowa	459,6	474,7	407,7	402,1	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	10790	6669	5914	5952	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	7420	4759	4029	3947	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	2106	696	724	865	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	17124,4	15582,1	14317,0	13619,5	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.